

Вступ

Маленькі закони життя.

Одного разу я обідав з людиною, наближеною до Воррена Баффета.

Цей хлопець — назвемо його Джимом (це не справжнє ім'я) — їхав із Баффетом через Омаху, штат Небраска, наприкінці 2009 року. На той момент світова економіка була у підірваному стані, й Омаха не стала винятком. Магази́ни були зачинені, підприємства забиті дошками.

— Зараз усе так погано. Яким чином економіка оговтається від цього? — сказав Джим Воррену.

— Джиме, ти знаєш, який батончик був бестселером у 1962 році? — запитав Воррен.

— Ні, — відповів Джим.

— Снікерс, — сказав Воррен. — А чи знаєш ти, який батончик є бестселером сьогодні?

— Ні, — відповів Джим.

— Снікерс, — сказав Воррен.

Потім тиша. Це був кінець розмови.

Це книга оповідань про те, що ніколи не змінюється в мінливому світі.

Історія сповнена несподіванок, яких ніхто не міг передбачити.

Але вона також наповнена чималим обсягом позачасової мудрості.

Якби ви перенеслися в часі на 500 років назад або на 500 років у майбутнє, ви були б вражені

Купити книгу на сайті kniga.biz.ua >>>

тим, наскільки змінилися технології та медицина. Геополітичний порядок не мав би для вас жодного сенсу. Мова й діалект могли би бути абсолютно чужими.

Але ви помітили б, що люди піддаються жадібності й страху так само, як і в сучасному для нас світі.

Ви побачили б людей, яких переконають ризик, заздрість і племінна належність у знайомі вам способи.

Ви побачили б надмірну самовпевненість і недалекоглядність, які нагадують вам поведінку людей сьогодні.

Ви побачили б людей, які шукають секрет щасливого життя і намагаються знайти впевненість там, де її не існує, у цілком зрозумілих для них речах.

Потрапивши в незнайомий світ, ви витратите кілька хвилин на спостереження за поведінкою людей і скажете: «А, я це вже бачив. Усе як завжди».

Зміни привертають нашу увагу, тому що вони дивують і захоплюють. Але поведінка, яка ніколи не змінюється, є найпотужнішим уроком історії, тому що вона показує, чого очікувати в майбутньому. Вашому майбутньому. *Майбутньому кожного*. Незалежно від того, хто ви, звідки ви, скільки вам років чи скільки грошей ви заробляєте, існують позачасові уроки людської поведінки, що є одними з найважливіших речей, які ви можете коли-небудь дізнатися.

Це проста ідея, але її так легко не помітити. А коли ви її усвідомите, то зможете краще зрозуміти сенс власного життя, зрозуміти, чому світ є таким, яким він є, і поставитися спокійніше до того, що чекає на вас у майбутньому.

Засновник *Amazon* Джефф Безос якось сказав, що його часто запитують, що зміниться в наступні десять років.

— Мені майже ніколи не ставлять запитання: «Що не зміниться в наступні десять років?» — сказав він. — І я запевняю вас, що це друге питання насправді є важливішим¹.

Речі, які ніколи не змінюються, є важливими, тому що ви можете бути впевнені, знаючи, як вони формуватимуть майбутнє. Безос сказав, що неможливо уявити собі майбутнє, у якому клієнти *Amazon* не хотіли б низьких цін і швидкої доставки, тому він може вкладати в це величезні інвестиції.

Така ж філософія працює майже в усіх сферах життя.

Я й гадки не маю, що робитиме фондовий ринок наступного року (або будь-якого іншого). Але я твердо переконаний, що людська схильність до жадібності та страху ніколи не зміниться. Ось над чим я розмірковую весь свій час.

Я не знаю, хто переможе на наступних президентських виборах. Але я впевнений у тому, що прив'язаність людей до племінної ідентичності впливає на їхнє мислення, яке є таким самим сьогодні, як і тисячу років тому, і воно буде таким навіть через тисячу років.

Я не можу сказати вам, які бізнеси домінуватимуть у наступному десятилітті. Але я можу розповісти вам, як бізнес-лідери дозволяють успіху запаморочити їм голову, стають лінивими й самовпевненими та, зрештою, втрачають свою перевагу. Ця історія не змінилася за сотні років і ніколи не зміниться.

Філософи століттями обговорювали ідею того, що існує нескінченна кількість варіантів розвитку

подій у вашому житті, і вам просто випало жити в цій конкретній версії. Це дика ідея для роздумів, і вона наштовхує на питання: «Що було б правдою в кожній із можливих версій вашого життя, а не лише в цій?». Ці універсальні істини, вочевидь, є найважливішими речами, на яких варто зосередитися, тому що вони не ґрунтуються на випадковості, удачі чи нещасному випадку.

Підприємець та інвестор Навал Равікант сказав про це так: «З 1000 паралельних усесвітів ви хочете бути багатими у 999. Ви не прагнете бути багатими у тих 50 з них, де вам пощастило, тому ми хочемо виключити фактор везіння... Я хочу жити так, щоб якщо моє життя повториться 1000 разів, то Навал був би успішним 999 разів»².

Ось про що ця книга: за наявності тисячі паралельних усесвітів, що було б правдивим у кожному з них?

Кожен із наступних 23 розділів можна читати окремо, тому немає нічого поганого в тому, щоб пропускати й вибирати якийсь на власний розсуд. Їх усі об'єднує моя впевненість, що кожна з цих тем буде такою ж актуальною через сотні років, як і сотні років тому.

Жоден із розділів не є довгим. Будь ласка, не дякуйте. Багато з них взято з мого блогу на *Collaborative Fund*, де я пишу на теми на перетині грошей, історії та психології.

У першому розділі йдеться про те, наскільки крихким є світ. Цей розділ містить особисту історію про найстрашніший день у моєму житті.

Висячи на волосині

Якщо ви знаєте, де ми були, то розумієте,
що ми й гадки не маємо, куди йдемо.

Важливим уроком історії є усвідомлення того, що велика частина світу висить на волосині. Деякі з найбільших і найпослідовніших змін в історії сталися через випадкову, непередбачувану, необдуману зустріч або рішення, які призвели до магії або хаосу. Письменник Тім Урбан якось написав: «Якби ви повернулися в минуле, до свого народження, ви побоялися б щось робити, бо знали б, що навіть найменші поштовхи в сьогоднішні можуть спричинити значний вплив на майбутнє»¹.

Яка моторозна істина.

Дозвольте розповісти вам особисту історію про те, як я зацікавився цією темою.

Я виріс на лижних змаганнях на озері Тахо. Я став членом лижної команди «Долина Скво», і протягом десятиліття це був центр мого життя.

Наша лижна команда складалася з десятка лижників. На початку 2000-х ми були підлітками, і більшість із нас провела більшу частину свого життя разом. Ми каталися на лижах шість днів на тиждень, десять місяців на рік, подорожуючи в усі куточки світу, де тільки можна було знайти сніг.

З більшістю команди я не був близький: ми проводили занадто багато часу разом і билися, наче

Купити книгу на сайті kniga.biz.ua >>>

коти. Але четверо з нас стали нерозлучними друзями. Це історія двох із цих приятелів — Брендана Аллана та Браяна Ричмонда.

15 лютого 2001 року наша команда щойно повернулася з перегонів у Колорадо. Наш рейс додому затримали, бо на озеро Тахо налетіла екстремальна, навіть за місцевими мірками, хуртовина.

Неможливо проводити лижні перегони, коли лежить ковдра свіжого снігу, для перегонів потрібен міцний крижаний покрив. Тож тренування скасували, і Брендан, Браян та я підготувалися до тижня, як ми його називали, вільного катання: безладного дуркування, вештання на лижах околицями й просто гарного проведення часу.

Раніше того місяця в Тахо випало кілька десятків сантиметрів легкого, пухнастого снігу, який утворився з морозно-крижаного повітря. Шторм, що вдарив у середині лютого, був іншим. Він був теплим — ледь на рівні точки замерзання — і потужним, залишивши після себе три фути важкого, мокрого снігу.

Тоді ми про це не думали, але поєднання щільного шару снігу поверх пухкого створює хрестоматійні лавинонебезпечні умови. Легка основа з важким шаром снігу зверху є неймовірно крихкою і схильною до ковзання.

Гірськолижні курорти досить добре захищають гостей від лавин, закриваючи найнебезпечніші схили й використовуючи вибухівку для навмисного спуску снігу пізно вночі, до того як уранці прийдуть клієнти.

Але якщо ви катаєтесь, ігноруючи обмеження — проникаєте під мотузками загорожі, щоб покататися забороненою й незайманою місцевістю, — ця система вам не допоможе.

Вранці 21 лютого 2001 року Брендан, Браян і я зустрілися в роздягальні лижної команди «Долина Скво», як і сотні разів до цього. Останніми словами Браяна, коли він виходив із дому того ранку, були: «Не хвилюйся, мамо, я не буду кататися за обмежувальною лінією».

Але щойно стали на лижі, ми зробили якраз навпаки.

Зворотний бік долини Скво (тепер вона називається Палісад Тахо), за підйомачем КТ-22, — це ділянка гори довжиною близько півтора кілометра, яка відділяє Скво від гірськолижного курорту *Alpine Meadows*.

Це дивовижне місце для катання на лижах — круте й широке, з пересічною місцевістю. До 21 лютого я катався там на лижах, мабуть, із десятків разів. Однак це не було одне з наших улюблених місць, тому що воно забирало дуже багато часу: нас постійно викидало на ґрунтову дорогу, звідки ми змушені були автостопом повертатися до роздягальні.

Того ранку Брендан, Браян і я вирішили покататися на лижах.

Пам'ятаю, що за кілька секунд після того, як пірнув під обмежувальні мотузки, я потрапив у лавину.

Я ніколи раніше не стикався з лавиною, але це було незабутньо. Я не чув і не бачив, як вона зійшла. Я просто раптом зрозумів, що мої лижі вже не на землі, а буквально пливуть у хмарі снігу. У таких випадках ви не можете контролювати ситуацію, тому що не ви штовхаєте сніг, щоб отримати зчеплення з лижами, а сніг штовхає вас. Найкраще, що